

## POSTANOWIENIE

21 maja 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Marcin Trzebiatowski

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 21 maja 2026 r. w Warszawie  
zażalenia E. K.

na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Białymstoku  
z 16 kwietnia 2025 r., I ACa 1159/24 (I ACz 1073/25),  
w sprawie z powództwa I. K.  
przeciwko E. K.  
o rozwód,

**oddala zażalenie.**

(M.K.)

## UZASADNIENIE

Przed Sądem Apelacyjnym w Białymstoku toczy się postępowanie  
z powództwa I.K. przeciwko E. K. o rozwód.

[...]

Sąd Apelacyjny w Białymstoku postanowieniem z 16 kwietnia 2025 r. na  
podstawie art. 49 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów  
powszechnych (t.j.: Dz. U. z 2024 r., poz. 334 ze zm.; dalej: u.s.p.) ukarał

pozwanego E. K. karą porządkową, tj. karą pozbawienia wolności na okres siedmiu dni za naruszenie powagi, spokoju, porządku czynności sądowych i ubliżenie sądowi. [...]

W zażaleniu na to postanowienie pozwany wniosł o jego uchylenie, zarzucając Sądowi Apelacyjnemu naruszenie art. 49 § 1 u.s.p. polegające na błędnej ocenie, że w niniejszej sprawie były podstawy do zastosowania kary porządkowej pozbawienia wolności na okres siedmiu dni za naruszenie powagi, spokoju porządku czynności sądowych i ubliżanie sądowi, podczas gdy do opisanego w treści uzasadnienia postanowienia zdarzenia miało dojść po zakończeniu czynności sądowych.

**Sąd Najwyższy zważył, co następuje:**

Zażalenie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Jak stanowi art. 49 § 1 u.s.p. w razie naruszenia powagi, spokoju lub porządku czynności sądowych albo ubliżenia sądowi, innemu organowi państwowemu lub osobom biorącym udział w sprawie, sąd może ukarać osobę, która dopuściła się tego czynu karą porządkową: grzywny w wysokości do 3000 złotych lub karą pozbawienia wolności do czternastu dni; osobie pozbawionej wolności, w tym także tymczasowo aresztowanej, jako karę porządkową można wymierzyć karę przewidzianą w przepisach o wykonywaniu kary pozbawienia wolności albo w przepisach o wykonywaniu tymczasowego aresztowania. Zgodnie z art. 49 § 4 u.s.p. jeżeli naruszenie powagi, spokoju lub porządku czynności sądowych albo ubliżenie sądowi godzi w osobę sędziego albo członka składu sądu, postanowienie w przedmiocie ukarania karą porządkową wydaje niezwłocznie na posiedzeniu sąd w składzie jednego sędziego niebędącego w składzie dokonującym czynności sądowych ani w składzie rozpoznającym sprawę, której dotyczą te czynności.

Sąd Najwyższy w uchwale w składzie siedmiu sędziów z 26 października 2011 r., I KZP 8/11 (OSNKW 2011, nr 10, poz. 87) stwierdził, że kary porządkowe określone w art. 49 § 1 u.s.p. mogą być stosowane tylko wobec osób obecnych w czasie i miejscu wykonywania czynności sądowych, gdy osoby te bądź to naruszają powagę, spokój lub porządek tych czynności, bądź to ubliżają sądowi,

innemu organowi państwowemu lub osobom biorącym udział w tej czynności, niezależnie od tego, w jakiej formie to czynią. Kar tych nie stosuje się natomiast do czynów co prawda naruszających dobra chronione art. 49 § 1 u.s.p. dokonanych jednak poza miejscem i czasem rozprawy, posiedzenia lub innej czynności sądowej, w tym w szczególności w formie pisma złożonego do sądu. W uzasadnieniu tej uchwały Sąd Najwyższy wskazał m. in., że interpretacja gramatyczna zwrotu „ubliżanie sądowi, innemu organowi państwowemu lub osobom biorącym udział w sprawie”, prowadzona w ścisłym połączeniu z kontekstem ewolucyjnym, w jakim zwrot ten był używany na gruncie ustaw ustrojowych polskiego sądownictwa powszechnego, a nadto z wykładnią systemową systematyczną oraz funkcjonalną, prowadzi do wniosku, że także na gruncie art. 49 § 1 u.s.p. przyjąć należy, iż istota unormowań składających się na „policję sesyjną” sprowadza się do doraźnego utrzymania powagi sądu, co jest potrzebne i możliwe jedynie wtedy, gdy określone w tym przepisie kary porządkowe zapewniają możliwość natychmiastowego reagowania przez sąd orzekający na naruszenia powagi, spokoju lub porządku czynności sądowych albo ubliżanie sądowi, innemu organowi państwowemu lub osobom biorącym udział w rozprawie, posiedzeniu albo w innej czynności procesowej z udziałem sądu. Zatem kary porządkowe określone w art. 49 § 1 u.s.p. mogą być stosowane tylko wobec osób obecnych w czasie i miejscu wykonywania czynności sądowych, gdy osoby te bądź to naruszają powagę, spokój lub porządek tych czynności, bądź to ubliżają sądowi, innemu organowi państwowemu lub osobom biorącym udział w tej czynności. Nie znajdują one natomiast zastosowania do czynów co prawda naruszających dobra chronione w art. 49 § 1 u.s.p., które to czyny zostały jednak dokonane poza miejscem i czasem rozprawy, posiedzenia lub innej czynności sądowej. Warunkiem niezbędnym zastosowania tego szczególnego rodzaju represji, jaką stanowi kara porządkowa, jest to, aby naganne zachowanie nastąpiło podczas czynności sądowych. Nie jest więc możliwe wymierzanie kar porządkowych na podstawie art. 49 § 1 u.s.p. nawet za czyny, których sprawca dopuścił się w gmachu sądu (np. w sekretariacie lub w gabinecie sędziego), ale poza tokiem rozprawy, posiedzenia lub innej czynności sądowej (postanowienie SN z 15 marca 2012 r., II UZ 4/12).

Mając na uwadze powyższe wbrew zarzutowi skarżącego, należy stwierdzić, że naganne zachowanie pozwanego nastąpiło podczas czynności sądowych. Przebieg zdarzenia miał miejsce na sali rozpraw, na której przebywał m. in. sędzia oraz protokolant, a na stole sędziowskim znajdowały się akta sprawy. Skarżący powołując się w zażaleniu na treść uchwały siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 26 października 2011 r., I KZP 8/11, wyprowadza z niej mylne wnioski. W uchwale tej Sąd Najwyższy wyraźnie oddzielił naganne zachowania, które mają miejsce w trakcie czynności sądowych od innych czynów dokonanych w gmachu sądu – podając jako przykład sekretariat lub gabinet sędziego. Trudno zatem uznać, że sędzia przebywający na sali rozpraw ubrany w togę, siedzący za stołem sędziowskim, na którym znajdują się akta sprawy, nie wykonuje w tym czasie czynności sądowych, tym bardziej jeżeli na tej sali przebywają strony postępowania. Ponadto należy podkreślić, że bezpośrednio przed dokonaniem przez pozwanego nagannej czynności oświadczył on, że składa wniosek o wyłączenie sędziego, a zatem miał świadomość, że w tym czasie mają miejsce czynności sądowe. W związku z tym argumentacja podniesiona w zażaleniu nie zasługuje na uwzględnienie.

Zdaniem Sądu Najwyższego zachowanie pozwanego należy ocenić jako wysoce naganne, a tym samym zostały spełnione warunki, aby zastosować wobec pozwanego szczególny rodzaj represji, jaką stanowi kara porządkowa pozbawienia wolności na okres siedmiu dni.

Dlatego też, wbrew zarzutowi skarżącego, Sąd Apelacyjny prawidłowo uznał, że w sprawie zostały spełnione przesłanki do ukarania pozwanego karą porządkową wskazaną w art. 49 § 1 u.s.p.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398<sup>14</sup> w zw. z art. 394<sup>1</sup> § 3 k.p.c. orzekł, jak w sentencji.

Marcin Trzebiatowski

(M.K.)

[a.]